FREDRIKSSTAD ROKLUB

1877 – 1927

SPREDTE TRÆK
AV
KLUBBENS HISTORIE

FREDRIKSSTAD ROKLUB

1877

9. MAI

1927

DETTE FESTSKRIFT
ER BEKOSTET AV KONSUL EMIL MØRCHS FOND
TIL FREMME AV IDRÆTTEN I
FREDRIKSSTAD

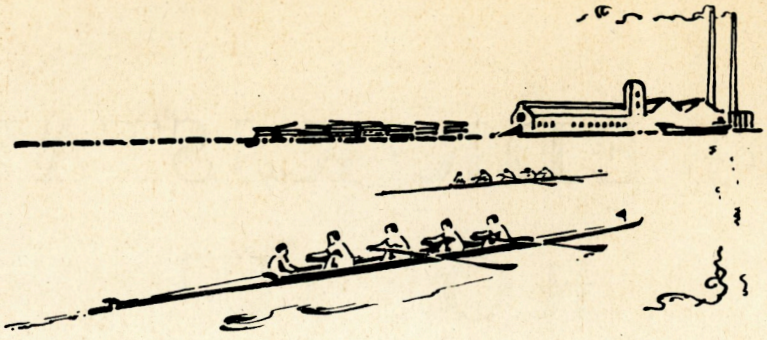

Dette skrift er viet alle dem, som gjennem et halvt århundrede har båret klubben frem. De gamle, de yngre og de yngste.

Der vokser frem av livet i båten et kammeratskap, en samhørighet, som i en liten klub spænder over alle mændene og hele tiden.

Fælles minder om glæder og sorger, kamp og seir og nederlag, sveiser sammen i klubben den enhet, som skal stå og slå i fremtiden.

ALF BRØNLUND
VICEFORMAND

SIGURD ISTRE
ROCHEF

EGIL BLAKSTAD
FORMAND

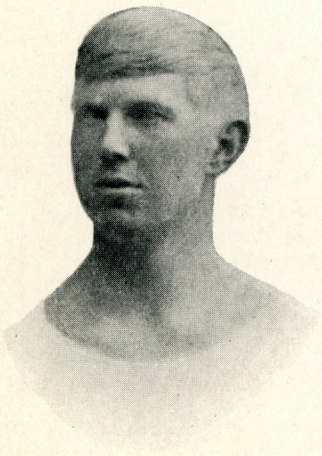

JOHN DAHL
SEKRETÆR

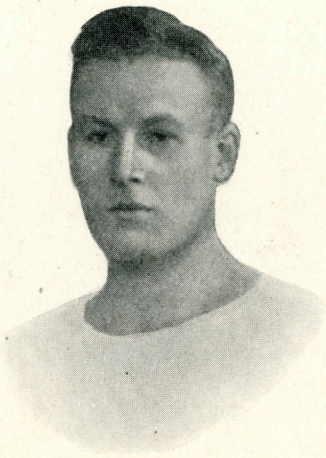

SVERRE HALVORSEN
MATERIALCHEF

FREDRIKSSTAD ROKLUBS STYRE I 1927

I begyndelsen av året 1877 optok nogen unge mænd i Fredriksstad arbeidet for at få startet en roklub for at drive rosport efter engelsk mønster. Interessen for denne sportsgren var blit vakt ved det livlige samkvem som bestod mellem England og vor trælastby, og man mente at Glommen bød på gode betingelser for utøvelse av rosporten.

Der blev utsendt følgende indbydelse:

«Undertegnede har tænkt at oprette en roklub her i Vestre Fredriksstad til kommende sommer, saafremt et tilstrækkeligt antal vil deltage, det være som aktiv eller passiv.

Man har for at opnaa dette tænkt at burde forskrive 2 baader fra London hver for 4 mands besætning, der med fuldt inventarium on second hand antagelig vil kunne erholdes for ca. £ 20.—

Love samt anordninger vil senere blive udarbeidede.

THV. CAPJON.

THORLEIF BACHE. JOHN B. BING.

ANDERS BØRRESEN.»

Man kan forstå at disse 4 indbydere har nedlagt et intenst og meget interessert arbeide for at vække interesse for sit forehavende idet der tegnet sig ikke mindre end 52 medlemmer på den utsendte

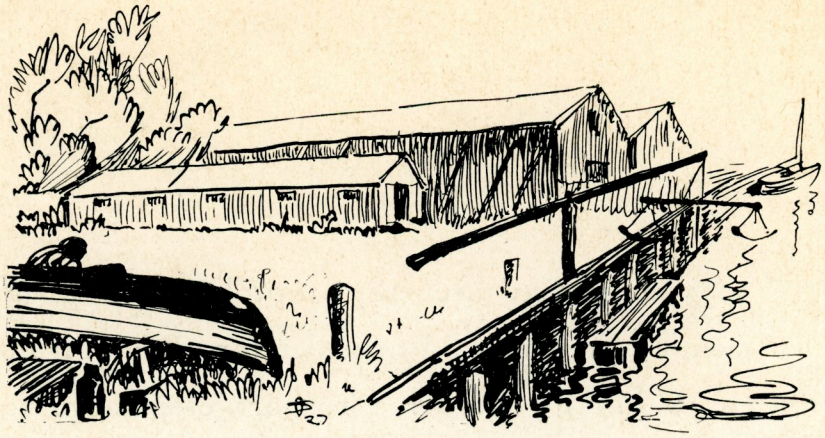

DET GAMLE KLUBHUS OG «VIPPA»

indbydelse, og på den konstituerende generalforsamling den 9. mai 1877 møtte 18 herrer. Disse valgte så den første «Direktion», som kom til at bestå av følgende: Thorleif Bache, formand. Anders Børresen, John B. Bing, Thv. Capjon og Emil Mørch. Den eneste gjenlevende av disse er bankchef Anders Børresen, Drammen.

Klubbens første kasserer var O. G. Lund, som gjennem flere år skjøttet financerne på en fortjenstfuld måte.

Allerede den 17. april 1877 var de to første båter «Gaiety» og «Fram» avskibet fra London med S/S «Resolution». Disse båter var indkjøpt fra R. Simmons & Son, Putney ved velvillig bistand av Mr. J. Gallatly, som samme år 14. juni blev valgt til klubbens første æresmedlem for de store tjenester han hadde ydet klubben ved starten. De to første båter var utriggede med faste sæter og kostet *£ 29.10.8.*

Man hadde straks sikret klubben tomt til et båthus på et hensigtsmæssig sted på Bing & Co.s

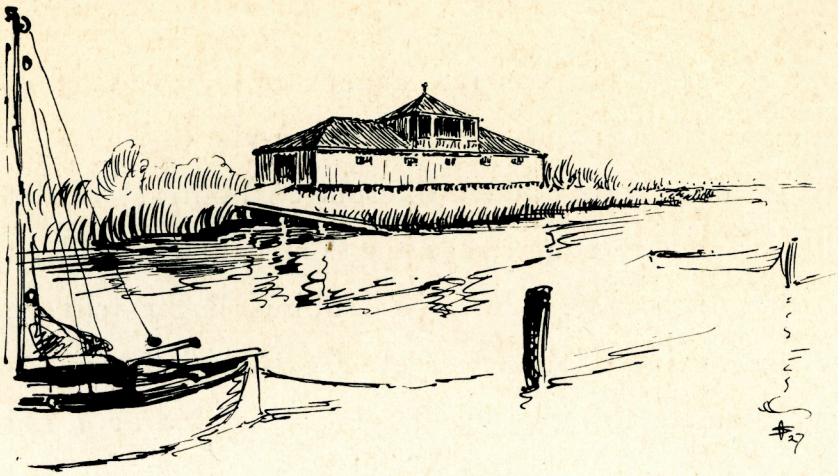

Det nye klubhus

eiendom Ny Nygård og her blev så båthuset stående indtil 1885, da det måtte flyttes. I årene 1885—1895 stod huset på M. S. Sørensens eiendom på Kråkerøy. Efter at grosserer I. N. Jacobsen velvilligst hadde overlatt klubben plads til båthuset på sin eiendom Nygård litt længere nede ved elven, blev huset flyttet dit ned. Her kom klubben til at ha sit tilhold i 21 år. Eftersom der kom mere fart i klubben og medlemsantal og båtantal vokste, blev man nødt til at se sig om efter en ny tomt, hvor man kunde få bygget sig et større og mere skikket båthus. Det gamle båthus hadde ganske vist gjort sin tjeneste, men det holdt ikke længer mål og i de senere år blev også kulstøvet fra den nærliggende kulbod meget generende, så forholdene i båthuset var alt andet end indbydende for medlemmerne.

Året 1916 blev et merkeår i klubbens historie, ti da blev det nye klubhus indviet. Dette ligger på en ganske lav liten ø ute i Vesterelven like ved nordsiden av Isegran, og da grunden er meget fugtig og ofte oversvømmet av elven er huset bygget

på pæler. Klubbens medlemmer er med rette stolt av sit lille hus, som ligger vis-à-vis promenaden på Cicignon og danner likesom en kontrast til det promenadeliv som byens ungdom hengir sig til på den anden side. Det nye klubhus ligger fritt og pent, og indredningen er efter omstændigherne såvidt rummelig og hyggelig at huset bidrar i høi grad til at holde medlemmerne samlet. Ti det skal være visst at boligforholdene tidligere virket meget trykkende, og var i ikke ringe grad en årsak til at så få søkte ind i klubben, således at det i lang tid kun var de enkelte racelag som møtte frem.

Imidlertid har boligspørsmålet også spillet en viss uheldig rolle, om man vil kalde det så i klubbens historie. Vi tænker da på den økonomiske side av saken, idet en stor del av den gjæld som så hårdt tynger i klubbens budget, skriver sig netop fra denne byggeperiode. Vi er imidlertid ikke i tvil om at det vil vise sig, at det løft som blev tat ved at bygge et virkelig klubhus har været og vil vise sig at bli til gavn for klubben også i fremtiden.

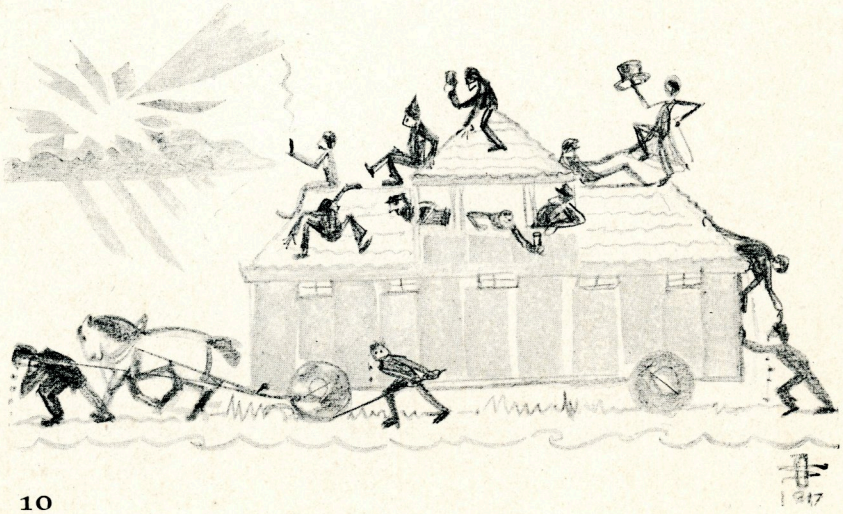

ROKLUBBENS FØRSTE STYRE:

Thorleif Bache, formand.
Anders Børresen.
John B. Bing.
Thv. Capjon.
Emil Mørch.

ROKLUBBENS FORMÆND:

1877	TH. BACHE.
1878–1882	THV. CAPJON.
1883–1896	EMIL MØRCH (senere klubbens præsident).
1897–1903	SØREN THV. CAPJON.
1904–1907	RAGNVALD HERSETH.
1908	HAAKON MØRCH.
1909–1914	CARL U. WETLESEN.
1915	OTTO L. SCHEEN.
1916–1917	EGIL BLAKSTAD.
1918	ROLF KOREN.
1919–1920	ALF BRØNLUND.
1921–1925	C. OXAAL.
1926	ROLF KOREN.
1927	EGIL BLAKSTAD.

ROKLUBBENS ÆRESMEDLEMMER:

† J. Gallatly Esq	1877
† Emil Mørch	1902
† John Bing	1902
† Thorleif Bache	1902
Anders Børresen	1902
Fritz Lorentzen	1902
Haakon Mørch	1908
Egil Blakstad	1921

KONSUL EMIL MØRCH

født 1850 — død 1921.

Blandt dem som i løpet av de hengåtte 50 år har nedlagt et betydningsfuldt arbeide i Fredrikstad Roklub, indtar konsul Emil Mørch en særstilling.

Han var med med liv og sjæl fra første stund. Han var styremedlem fra 1877—1896 for derefter, som klubbens «President» at repræsentere den utad.

Foruten sin deltagelse som aktiv roer — han sat bl. a. som stroke ved de 2 første kaproninger — fungerte han som klubbens sekretær i henimot 20 år. Han var likeledes klubbens første repræsentant i Norges Roforbund likesom han hadde vært selvskreven repræsentant ved de møter, som før dannelsen av Norges Roforbund årlig blev holdt under «Marken» for at avtale alt angående arrangementet

av årets rostevner. I de første 25 år av rosportens historie i Norge var konsul Emil Mørch en av de mest fremtrædende personer. Og hans gamle klub hadde altid en sikker følelse av at han like til sin død omfattet den med samme interesse som i ungdomsårene.

Når Fredriksstad Roklub iår ved sit 50 årsjubilæum i ærbødighet hædrer konsul Emil Mørchs minde, da indskrænker ikke dette sig alene til en liten forenings hyldest til sit mest fortjente medlem, men det er en hyldest som vil istemmes av alt idrætsfolk i Fredriksstad, ti her findes ikke den sportsklub med nogen år bak sig, som ikke har nydt godt av hans gavmildhet og hans enestående kjærlighet til al sund idræt.

Konsul Thorleif Bache

født 1854 — død 1920.

Konsul Thorleif Bache var egentlig den som fik istand Fredriksstad Roklub. Han var født i Drammen, men kom som så mangen trælastmand i ung alder hit til Fredriksstad.

Allerede forinden roklubben var stiftet, indkjøpte han fra London utriggerne «Gaiety» og «Fram» og da disse først var på pladsen, gik det forholdsvis lett at få dannet en klub. «Gaiety», som den dag idag benyttes som øvelsesbåt, blev benyttet i den første kaproning i Hankøsundet 5. august 1877 og konsul Bache sat selv med i laget.

Allerede i 1878 reiste han tilbake til Drammen, hvor han var med i Drammens Roklub og deltok i denne klubs lag i kaproningerne i Mossesundet 1878 og i Holtekilen 1879. Konsul Bache var foruten roer også en ivrig friluftsmand forøvrig, især var han en glimrende elg-jæger, som nedla en mængde dyr i årenes løp.

Konsul Thorleif Bache var den som gav støtet til stiftelsen av Fredriksstad Roklub, han var dens første formand og hans navn vil inden vor klub altid mindes i taknemlighet.

Bankchef Anders Børresen

Bankchef Børresen er den eneste gjenlevende av de 4 herrer, som indbød til dannelse av Fredriksstad Roklub. Han er født 12. september 1855 i Drammen, hvor han tok artium i 1873. Våren efter kom han til Fredriksstad som trælastmand.

Bankchef Børresen blev på Roklubbens konstituerende generalforsamling 9. mai 1877 indvalgt som styremedlem og han deltok også i den første kaproning i Hankøsund 5. august s. a., men fraflyttet byen allerede samme høst. I 1878 var han med at starte Drammens Roklub og deltok i Drammenslaget i 1879 mot Christiania Roklub i Holtekilen.

Det var kun en kort tid Fredriksstad Roklub fik glæden og nytten av at ha bankchef Børresen knyttet til sig, men nu i jubilæumsåret sender hans gamle klub ham sine varmeste ønsker med tak for det banebrytende arbeide han har nedlagt i rosportens interesse, og fordi han senere op gjennem årene har omfattet såvel denne sin ungdoms sport som friluftslivet i det hele med usvækket sympati.

Kontorchef Fritz Lorentzen

Kontorchef Lorentzen er sammen med bankchef Børresen den eneste gjenlevende av dem som deltok i den konstituerende generalforsamling i Fredrikstad Roklub i 1877. Samme år deltok han som cox i Hankø-kaproningen. Kontorchef Lorentzen levde en menneskealder her i Fredriksstad inden han for en del år siden trak sig tilbake fra sin stilling som kontorchef i firmaet And. H. Kiær & Co. Ltd. og bosatte sig på Riis i Vestre Aker. Han tilhørte den gamle, trofaste garde, som i de første år ledet arbeidet med rosporten her i landet, og Fredriksstad Roklub har i alle de år den har bestå, i ham hat en trofast ven, selv efter at alderen mer og mer bragte ham bort fra det aktive klubliv. Kontorchef Fritz Lorentzen er typen på den sunde sportsmand som like indtil alder og sygdom tvang ham til at melde pass, med ungdommelig friskhet dyrket sit friluftsliv. Helt op til en høi alder var han en ivrig og dygtig skiløper og seiler.

De yngre som nu har tat op arven efter ham i Fredriksstad Roklub, sender ham ved klubbens 50-årsjubilæum sin ærbødige hilsen og tak.

GODSEIER M. S. SØRENSEN

For alle klubbens roere står godseier M. S. SØRENSEN som en av den gamle gardes ypperste. Han forbinder i sin person klubbens tidligste tid med vor egen og knytter for os tradition som ingen anden.

Skjønt han jo ikke længer tar aktivt del i sporten, følger han klubbens liv og virke med aldrig svigtende interesse, og er for alle årganger av roere den årvåkne samvittighet, som sier fra, når det trænges. Der står respekt av ham. Ingen roer som passerer godseierens brygge i Vesterelven kan være sikker for en overhaling om han rer slapt eller trækker skjævt og stikker hodet ut av båten. Da lar vor «M. S.» sin røst høre og gir besked om rosportens alvor.

Da godseier Sørensen blev medlem av Fredrikstad Roklub i 1881, hadde han alt rodd i flere år

i London, hvor han var et fremtrædende medlem av The Anglican Boat Club, som han repræsenterte ved flere kaproninger på Themsen. Hvad han dengang lærte sitter like godt, og som et bevis på hvor alvorlig han tar sin roning kan nævnes, at han fremdeles gjemmer notaterne fra sin gamle instruktør W. Bergh i London. Det er interessant at høre «M. S.» fortælle fra den tid og fra den første tid herhjemme; det var skarpe race og hård træning. Som en utholdenhetsprøve blev der f. eks. rodd rundt Kråkerøy uten stop, en præstation som alle aktive roere må beundre.

I Fredriksstad Roklubs annaler har godseier Sørensen ridset sit navn for altid ved de seire som han med sit lag bragte klubben. Mest kjendt er vel den store pokal fra landskaproningen i Holtekilen i 1882.

THV. CAPJON
Formand 1878—82.

En av de mænd som har æren av at roklubben blev stiftet er Thv. Capjon. Hans navn forekommer først på listen over indbyderne, og allerede året efter klubbens stiftelse blev han dens formand og fungerte som sådan indtil 1882.

Han tok sig med stor energi av klubbens affærer og under hans dygtige ledelse vokste klubbens medlemstal sterkt og dens position i byen blev sikret.

Roklubben vil altid i taknemlighet mindes Thv. Capjons banebrytende arbeide i klubbens første leveår.

Allerede samme år Fredriksstad Roklub blev stiftet, arrangerte den en kaproning i Hankøsundet, nemlig 5. august 1877. Dette blev altså den første kaproning som har været avholdt her i landet, i utriggede båter, og Hankøsundet, som senere blev autorisert som kaproningsbane av Norges Roforbund, er altså landets første bane, og kan sammen med vor klub feire sit 50-års jubilæum iår. Rigtignok var den første opmålte bane 5000 alen og begyndte oppe ved Ellinggårdskilens munding, medens den nuværende bane kun er 2000 meter. Denne begynder litt søndenfor Saueholmen nord i sundet og indkomsten er litt søndenfor Hankø bads brygge.

Det første race som blev holdt hadde en mere privat karakter, idet der endnu ikke var stiftet nogen anden klub her i landet, men de 4 herrer fra Kristiania som vandt løpet, ga støtet til at Christiania Roklub blev stiftet allerede året efter i 1878. Samme år blev også den første Moss Roklub og den første Drammens Roklub stiftet. Hermed var rosportens fremgang her i landet sikret. Uten konkurrance vilde ikke sporten få den nødvendige stimulanse, og de klubber, som var startet arbeidet derfor ivrig for dannelse av roklubber i andre byer og eftersom årene gik blev disse samlet i et Landsforbund

til varetagelse av de fælles interesser og for at sikre den nødvendige enhet i konkurransereglerne. Idag står denne idrætsgren godt organisert under Norges Roforbunds ledelse, hvem vår klub skylder den største honnør for al støtte, som er blit os til del gjennem de år som er gåt.

Børresen Mørch Lorentzen Bing Bache

Som allerede nævnt fandt den første kaproning sted den 5. august 1877 i Hankøsundet mellem et lag fra den nystiftede Fredriksstad Roklub og et lag av Kristiania-herrer over en 5000 alen lang bane. Båtenes mandskaper var følgende:

Kristianialaget:

1. O. Nørregaard.
2. H. Maurer.
3. E. Eger.
4. A. Heiberg, stroke.

Ejnar Olsen, cox.

Fredriksstad Roklub:

1. John Bing.
2. Th. Bache.
3. A. Børresen.
4. E. Mørch, stroke.

Fritz Lorentzen, cox.

Som dommer fungerte generalkonsul Faye, som starter grosserer Thv. Capjon, som dommer ved mål konsul Søren Wiese. Kristiania-laget rodde jevnt og sikkert fra sine konkurrenter og seiret med en tid av 11′ 27″. — Hankøs eiere hadde stillet hele badets etablissement til Fredriksstad Roklubs disposition, og vi må med glæde tænke tilbake på den store redebonhet som badets eiere dengang og altid senere har vist rosporten og vor klub. Takket være disse omstændigheter fik den første kaproning det rette festlige præg, så den i ett og alt blev en stor sukces.

Året efter, 28. juli 1878, deltok Fredriksstad Roklub i kaproning på Moss med 2 lag. Ialt deltok 5 lag, fra Christiania, Drammen og Fredriksstad, og Fredriksstad plaserte sig som nr. 2 med «Gaiety» og som nr. 4 med «Fram». Kaproningen blev arrangert av den nystiftede Moss Roklub. «Gaiety» blev rodd av: J. Stousland, S. Øvergaard, Chr. Ellefsen, Emil Mørch (stroke).

Senere deltok Fredriksstad Roklub i kaproningen på Moss den 17. juli 1881 efter indbydelse av Christiania og Drammens Roklubber i forening. Fredriksstad blev nr. 2 av 3 lag med følgende roere:

1. M. Molvig.
2. Søren W. Mørch.
3. J. Ulsten.
4. M. S. Sørensen, stroke.

Axel P. Nilsen, cox.

Den 21. august samme år indbød Fredrikshald Roklub Fredriksstad til en kaproning på Fredriks-

halds havn. Fredriksstad efterkom indbydelsen og deltok med samme lag som i Moss og vandt løpet overlegent med en tid av 12′ 27″. Banen var 5000 alen.

I 1882 fungerte Fredriksstad Roklub som arrangør av årets kaproning, som blev avholdt på Moss 9. juli. Fredriksstadlaget bestod av:

1. H. Semb.
2. Søren W. Mørch.
3. J. P. Ulsteen.
4. Norvald J. Nilsen, stroke.

O. Q. Olsen, cox.

De ledet tre fjerdedeler av løpet, men måtte tilslut se sig slåt av Christiania Roklub, som besatte 1ste pladsen.

Imidlertid skulde Fredriksstad Roklub få revanche året efter, idet klubben deltok i kaproningen i Holtekilen 28. juni 1883 og vandt her 1ste præmien. Laget bestod av:

1. M. Molvig.
2. Søren W. Mørch.
3. H. Semb.
4. M. S. Sørensen, stroke.

A. Bjølstad, cox.

Fredriksstad ledet løpet den hele tid og seiret efter en rolig og kraftig roning med en tid av 14′ 35″. Løpet var 2 engelske mil og den temmelig kraftige sidevind satte meget sjø og generte roningen, hvilket influerte betydelig på tiderne. Præmieutdelingen fandt sted ombord i S/S «Kong Ring», hvor prins Oscar utdelte pokalerne.

M. Molvig S. Mørch H. Semb M. S. Sørensen
A. Bjølstad, cox

Det seirende lag fra Holtekilen 28. juni 1883

Laget av 1883 var efter den tids forhold scenevante karer, som samtlige hadde stillet til start i tidligere års «Landskaproninger» og laget må utvilsomt betegnes som et av de teknisk set bedste lag Fredriksstad Roklub har stillet til start med. Dette skal i særlig grad skyldes at lagets stroke M. S. Sørensen i årene forut hadde rodd på Themsen og med held hadde stillet til start for sin klub derover. Hvad han der hadde lært, fik hans gamle klub herhjemme nyde godt av. Også i senere år blev herr Sørensens indsigt på rosportens område nyttig

PRINS OSCAR OVERRÆKKER POKALEN TIL FREDRIKSSTAD ROKLUB

for roklubben, idet han i en årrække sat som styremedlem og instruktør.

I 1884 var det atter Fredriksstads tur til at arrangere kaproningen som blev holdt i Mossesundet 22. juni. I seniorklassen deltok kun Christiania og Fredriksstad, og begge lag præsterte en meget god og jevn roning. Imidlertid svigtet Fredriksstads 3-er i slutten av løpet og Christiania seiret atter med en tid av 10′ 47″ mens Fredriksstad brukte 11′ 14″. Løpets længde var 3 200 m.

Fra året 1885 av blev det dårlige tider og dette fik også Fredriksstad Roklub merke. Flere av de drivende kræfter reiste fra byen og nye folk måtte til.

I dette år blev den tomt båthuset stod på solgt, og huset måtte flyttes.

Det fik plads på godseier M. S. Sørensens eiendom på Kråkerøy-siden, omtrent tvers over for den nuværende brandstation. Som tidligere nævnt blev huset stående her til 1895.

Tiderne var dårlige og det gik jevnt nedover med klubben.

Roet blev der hver sommer; men rationel træning med konkurranse for øie var det ikke tale om. Man møttes i klubben efter endt arbeide, hyppig også før «kontortid» for at få en motionstur og en dusch. «Duschen» bestod av en tønde, som var anbragt på taket av båthuset. Vand pumpet man direkte fra elven med en håndpumpe. Det var regel at tønden skulde fyldes efter tørn.

Det gik imidlertid nedover og i 1888 var ikke et eneste lag på vandet.

I 1891 var det igjen litt virksomhet: «13 Herrer rodde nogen ganger, hvorfor de kun betalte en kon-

Frithjof Støp Birger Sørensen Thf. Kruge N. Hjorth
Karl Backa Hj. Johnsen, cox

tingent kr. 2 til at dække de havte omkostninger, hvorimod den almindelige kontingent er kr. 5», som det heter i protokollen.

I året 1894 var klubben næsten død. Der kom forespørsel fra Drammens Roklub, om kjøp av båten W. B. (Waldemar Bergh) samt 2 sæt årer for en sum av kr. 200.00, og klubbens bestyrelse sees, at ha overveiet spørsmålet «hvorvidt Roklubben skulde opløses eller dens virksomhet indstilles».

Nye kræfter var imidlertid trådt til. I det nye styre, som blev valgt på generalforsamlingen 7de juni 1884, finder vi en mand, som i de følgende år skulde bli klubbens drivende kraft. Det var den interesserte turner og idrætsmand, tandlæge Frithjof Støp. Foruten Støp finder vi fremdeles Emil Mørch og M. S. Sørensen som klubbens støtter.

I 1895 flyttedes båthuset, og det går nu jevnt fremover i endel år.

Der blev dog kun drevet motionsroning. Roningen begyndte forholdsvis sent på året, i regelen ikke før i begyndelsen av juni måned. Dette var dengang en stor drawback for roningen, da tiden for træning blev kort. Samtlige roere var desuten for det meste også seilere, og rosæsonen avsluttedes derfor i begyndelsen av juli.

Når man vil bedømme roningen i disse år, må man altid ta hensyn til, at roningen begyndte sent.

Dette har sin grund i, at Glommen dengang ikke var regulert; efter at reguleringen blev gjennemført, kan man som regel regne med «tidlig vår» på elven, og roningen kan nu begynde i midten av april.

I 1896 kommer S. Th. Capjon ind i bestyrelsen, og i 1897 går Emil Mørch av som «direktør» efter at ha sittet i klubbens styre siden 1877. Som formand inden «direktionen» valgtes nu S. Th. Capjon. I klubbens protokol står det videre: «I henhold til de nye love blir at vælge præsident. Til saadan valgtes konsul Emil Mørch enstemmig og med akklamation.»

Klubben arbeider sig nu støtt fremover, og spørsmålet om utenbys konkurranser optas. I 1897 sees det at ha været oppe i anledning av en indbydelse til kaproning i Drammen.

Bestyrelsen har dog ikke fundet at burde ta nogen beslutning om deltagelse; men har bragt ind-

bydelsen til de aktive roeres kundskap og opfordret disse til at sætte sammen et lag.

Grunden til denne holdning fremgår av referatet fra generalforsamlingen 1898. Man fandt at racebåten W. B. ikke var tidsmæssig. Vi ser derfor, at «direktionen» har sat sig i spidsen for en indsamling. Blandt dens medlemmer alene er således indsamlet kr. 300.—.

Det heter videre: «Det besluttedes at indkjøpe en moderne «outrigger», nogenlunde av samme type som den nuværende, og at bestille den straks.»

Videre: «Antokes det heldigst at anskaffe et par scullere, når midlene tillater det.»

Utriggeren, samt 2 sæt årer, blev indkjøpt samme år fra England.

Klubben var nu kommet så langt at den igjen kunde delta i «Landskaproningerne», og vi finder den igjen på utenbys bane 20. august 1899 i Holtekilen, hvor den blev repræsentert av følgende lag:

1. Ole Johannesen.
2. Hagerup Backa.
3. Einar Wendelboe.
4. Carl Backa, stroke.

Hj. Johnsen, cox.

Laget som hadde en pen roning, opnådde dog ikke bedre end 3dje placering av 4 startende lag.

1901 var den årlige Landskaproning henlagt til Hankø, hvor Fredriksstad Roklub stillet med følgende lag, dog også uten dennegang at bli plasert.

1. Ole Johannesen.
2. Fridtjof Matheson.
3. Harald Hauge.
4. Harald Schw. Plünnecke, stroke.

Hj. Johnsen, cox.

I tiden om århundredeskiftet tok Fredriksstad Roklub ivrig del i dannelsen av Norges Roforbund, som blev stiftet i året 1900. Det var Emil Mørch, M. S. Sørensen og S. Th. Capjon, som repræsenterte klubben ved disse forhandlinger. Interessen var stor i disse år og Fredriksstad Roklub var på vei til at skape sig en position på roningens område. Da kom omslaget, og det kom bråt. Det er vel sandsynlig, at det igjen er de sterkt nedadgående tider, som skapte vanskelighetene. En række interesserte medlemmer forlot byen, nyanskaffelserne hadde kostet mange penger, og klubbens gjæld var øket til ca. 900 kr.

25-års jubilæet 1902 gav ikke anledning til nogen festligheter, men begivenheten mindedes idet man «utnævnte til æresmedlemmer det båtlag, som repræsenterte klubben ved samme års avholdte kaproning». I 1903 var tilstanden bedrøvelig, og i 1904 synes klubbens formand, nuværende kommunerevisor R. Herseth, at ha tat et krafttak for om mulig at få klubben på fote igjen.

Gjæld, manglende interesse, gamle roeres bortreise fra byen, de dårlige tider gjorde, at forsøket ikke førte frem, og klubben sank påny ned i en dvaletilstand.

I 1903 hadde man måttet sælge den nye utrigger (til Studenternes Roklub), og man hadde ingen brukbar racebåt mer. Det kunde derfor ikke bli tale om raceroning og det var kun tilfældige lag som i de følgende år var på vandet.

Det hengik hele 6 år før klubben igjen la til start mot utenbys konkurrenter.

I mai 1908 valgtes nyt styre med Haakon Mørch som formand. Tiltrods for at der årene forut hadde været adskillig liv i klubben gik det nye styres program ut på «at vække klubben op av årelang dvale». Hermed mentes formodentlig at klubben skulde delta i utenbys rostevner og ikke bare ligge og padle i elven. Det nærmeste mål var kaproningen i Holtekilen samme sommer. I den anledning indkjøptes den klinkbyggede 4-årers utrigger «Nr. 19» fra Christiania Roklub. Med denne mindre moderne, men forøvrig gode båt deltok klubben i juniorklassen og erobret kongepokalen. Og det bemerkelsesværdige er at laget, nyt av året og uten større erfaringer fra tidligere stevner tok sin præmie på ny Holtekil-rekord.

Laget bestod av:

1. Sverre Nilsen.
2. Carl Wetlesen.
3. Haakon Mørch.
4. Gunnar Nilsen, stroke.

O. Korsgaard, cox.

Året efter deltok laget med reserve for Mørch i Landskaproningen (seniorklassen). Det måtte se sig slåt med et par båtlængder av et så rutinert lag som Christiania Roklubs Lütken, Feght, Hæhre, Erik Bye, men plaserte sig foran danske, finske og norske studenter. Senere i sæsongen 1909 deltok samme lag i Christiania Roklubs internationale kaproning.

S. Nilsen C. U. Wetlesen H. Mørch G. Nilsen, stroke
O. Korsgaard, cox

Vinderne av Kongepokalen, Holtekilen 1908

Denne gang blev der startet i en kravelbygget båt, som Christiania Roklub elskværdigst hadde stillet til vor disposition for at muliggjøre vor deltagelse. Laget gjennemførte racet energisk dog uten nogen gang at true Christiania Roklubs og Göteborgs Roddklubs placeringer på henholdsvis 1. og 2. plads.

Lagene av 1908 og 1909 var ikke helt ideelle. Der var for liten kraft og tyngde i lagene. I 1909 var roernes gjennemsnitsvegt kun 63 kg. Dertil kom at guttene manglet instruktion. Når disse lag allikevel kunde skaffe sin klub en kongepokal og forøvrig repræsentere den på en ærefuld måte, så kan dette ene og alene tilskrives en ubøielig vilje og den mest intense træning. Alene av den grund

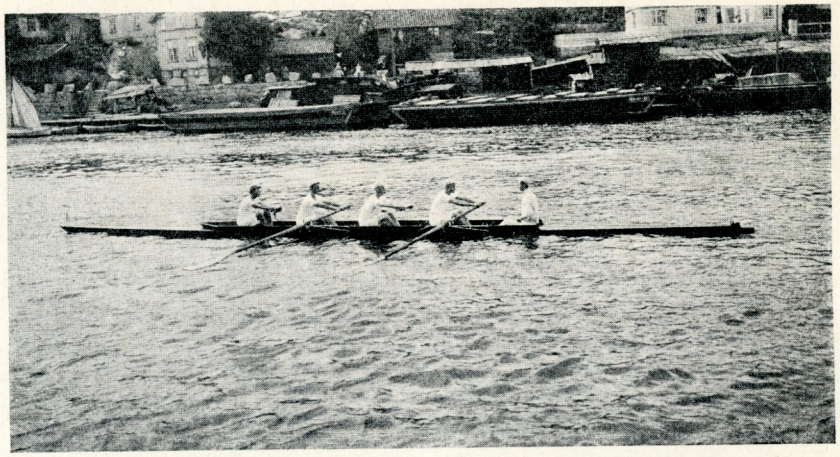

S. Nilsen Wetlesen Mørch G. Nilsen O. Korsgaard

kan de stå som lysende eksempler for senere tider. At lægge til start mot Skandinaviens bedste lag – under så miserable forhold som vor klub arbeidet dengang og komme nogenlunde pent fra det – det er al ære værd.

Så skulde der atter hengå nogen tid inden Fredriksstad Roklub lot sig se i Landskaproningene. I 1918 startet et av spanskesyke ødelagt lag og formådde ikke at hævde sig.

Likeledes startedes i 1921, 1922, 1925.

Imidlertid blev der oftere end tidligere arrangert klubkaproninger og fra 1912 kom konkurransene med Haldens Roklub om fabrikeier Marcus Halvorsens pokal istand. Pokalen blev vundet til odel og eie av Fredriksstad Roklub, repræsentert ved følgende lag:

1912: 1. Kr. Nielsen.
2. B. Edén.

3. R. Sissener.
4. W. Brandstorp, stroke.
Hans Bloch, cox.

1913: 1. Kr. Nielsen.
2. B. Edén.
3. R. Torstensen.
4. W. Brandstorp, stroke.
Bugge Olsen, cox.

1919: 1. Eistein Jensen.
2. N. Nilsen.
3. I. Schade.
4. H. Smeland, stroke.
A. Brønlund, cox.

Haldens Roklub vandt i 1915 og 1918, mens der i 1914, 1916 og 1917 ikke blev startet. Konkurransen om denne pokal gav støtet til et fast samarbeide mellem Østfoldklubbene, og i 1917 blev «Smålenenes Roforbund» stiftet og bestod indtil klubbene ved den nye idrætsorganisation under navn av «Østfold Kreds av Norges Roforbund» blev en fast anerkjendt organisation indmeldt i Østfold Distriktslag for Idrett.

Konkurransen om Marcus Halvorsens pokal ledet imidlertid til en del rivninger mellem klubbene — væsentlig på grund av at der ikke forelå nogen faste statuter. Striden blev til syvende og sidst bilagt av Norges Roforbunds styre, hvis avgjørelse partene på forhånd hadde forpligtet sig til at godta. Pokalen har i væsentlig grad bidrat til at binde

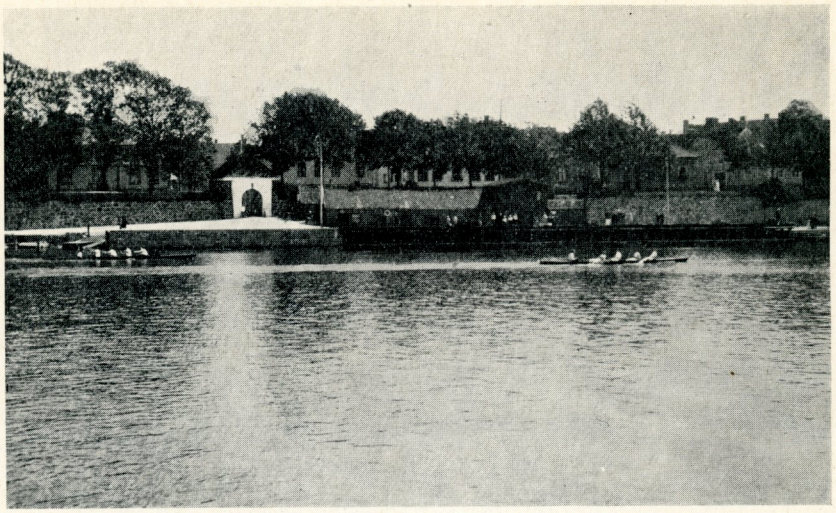

KLUBKAPRONING PAA ELVEN 1918

Østfoldklubbene sammen. Norges Roforbund har ved flere leiligheter forsøkt at utvide kredsen til en Sørlandskreds, omfattende klubbene også på vestsiden av Oslofjorden og helt ned til Kristiansand, en plan Østfoldklubbene samlet har stillet sig imot. Mot iethvertfald Fredriksstads Roklubs protest har dog N. R. dannet «Ytre Kristianiafjordens Konkurransekreds», som da hovedstaden fik navnet Oslo antok navnet «Foldenfjordens konkurransekreds». Konkurranse-kredsen har i de år den har bestå arrangert adskillige interessante stevner, men nogen nærmere sammenslutning i administrativ henseende har ikke fundet sted og vil vel heller ikke føre til noget, sålænge Østfold- og Vestfoldklubberne henhører under forskjellige distriktslag. «Smålenenes Roforbund» som er et direkte resultat av Marcus Halvorsens pokal består således i realiteten den dag idag.

Siden den nye idrætsorganisation trådte ikraft, har Fredriksstad Roklub hvert år deltat i kredsmesterskapsroningene med undtagelse av løpene i 1922. Grunden til at vi det år uteblev fra Sandefjord var utelukkende av økonomisk art. Det daværende styre fandt det fornuftigere at starte ved Landskaproningerne i Oslo selv om konkurransen derinde ikke ga håb om seier for vore farver.

Det er ganske besynderlig at den første kredsmesterskapspokal klubben vandt til odel og eie var opstillet for løp i indriggede båter, ti Fredriksstad Roklub har med sine 50 år på nakken til dato aldrig eiet en indrigger. Vore første roere hadde «en suveræn foragt» for indriggere — og selv om det ikke kan sies om vore dages roere, så har ialfald forholdene medført at vi har måttet indskrænke os til den form for roning det fra først av blev anlagt med. Til glæde for vore konkurrenter inden kredsen — og for den saks skyld for samtlige norske klubber kan vi imidlertid meddele at som post 1 på vort program for fremtiden står: Anskaffelse av indrigger.

Når vi tiltrods for det faktum, at vi ikke har eiet nogen indrigger har kunnet vinde en indriggerpokal til odel og eie, så skyldes det en sjelden elskværdighet fra andre klubbers side som for sportens skyld og uræd for skarp konkurranse har stillet båter til vor disposition. Men det må også sies at de lag som uøvet i indriggerroning har præstert i

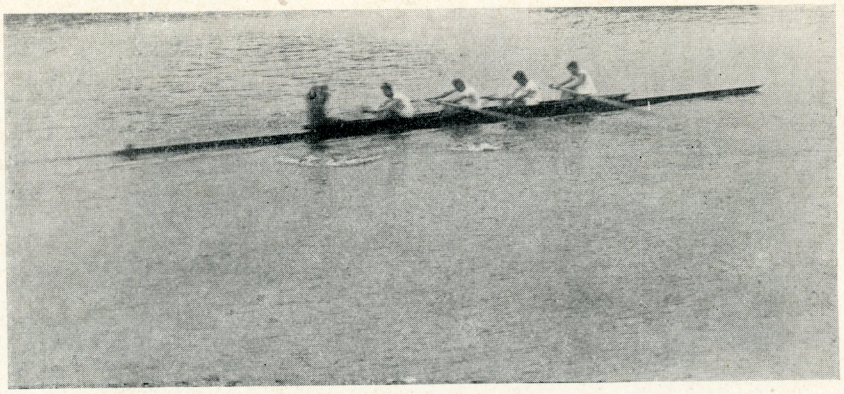

L. Mürer E. Blakstad E. Brønlund M. Andersen
G. Egenæs, cox

Kredsmester i Halden 1918

en på selve kaproningsdagen utlånt båt at slå sine 3 konkurrenter i kredsen de har bevist at de er sunde, kampglade idrætsmænd. Indriggerpokalen for Østfold blev vundet av Fredriksstad Roklub i 1921, 1923 og 1924, repræsentert av følgende lag:

1921: 1. Haldor Olsen.
2. Sverre Halvorsen.
3. John Karlsen.
4. H. Smeland, stroke.
Asbjørn Westberg, cox.

1923: 1. Finn Jølstad.
2. John Dahl.
3. Sverre Halvorsen.
4. H. Smeland, stroke.
Odd Herseth, cox.

1924: 1. Jacob Kihle.
2. John Dahl.
3. Sverre Halvorsen.
4. H. Smeland, stroke.
Tore Helland, cox.

Den første utriggerpokal for kredsen blev med 2 mot vor 1 seier vundet av Haldens Roklub. Den næste derimot blev vundet av Fredriksstad Roklub med seire i 1923, 1924 og 1925, og den ifjor opstillede vandrepokal for Foldenfjordens konkurransekreds fik Fredriksstad sin første aktie i ved fjorårets stevne. Lagene var:

1923: 1. Finn Jølstad.
2. John Dahl.
3. Sverre Halvorsen.
4. H. Smeland, stroke.
Odd Herseth, cox.

1924: 1. Jacob Kihle.
2. John Dahl.
3. Sverre Halvorsen.
4. H. Smeland, stroke.
Tore Helland, cox.

1925: 1. Jacob Kihle.
2. John Dahl.
3. Sverre Hannestad.
4. Sverre Halvorsen, stroke.
Odd Herseth, cox.

1926: 1. John Dahl.
2. Sverre Hannestad.
3. J. S. Johannesen.
4. Sverre Halvorsen, stroke.
Finn Rud, cox.

Foruten ovennævnte pokaler har Fredriksstad Roklub vundet konkurransekredsens diplom

for indriggere i 1924,
» utriggere i 1923, 1924, 1925.

Odd Herseth, cox H. Smeland Sverre Halvorsen
John Dahl Finn Jølstad
Kredsmester 1923 Indrigger

Sandefjord Roklubs vandreskjold er vundet til odel og eie med seire i 1923, 1926 og 1927 av de resp. års kredsmesterlag.

For at fremme singlesculler-roning inden kredsen opstillet Fredriksstad Roklub i 1919 en vandrepræmie. Den blev vundet av Fredriksstad Roklub ved Egil Blakstad i 1919. I 1920 til 1922 var ingen konkurrenter anmeldt, heller ikke i 1923 og 1924, men klubben lot da præmien, som viste sig ikke at omfattes av nogen interesse, utgå ved at ro banen alene, begge år ved Odd Herseth.

Fredriksstad Roklub har i de 50 år som er hengået siden dens start ikke deltat særlig livlig i de store rostevner, kun leilighetsvis har den kunnet la sig repræsentere — det er en skjæbne, den må dele med så mangen en liten klub, men tiltrods

KREDSMESTERE 1925

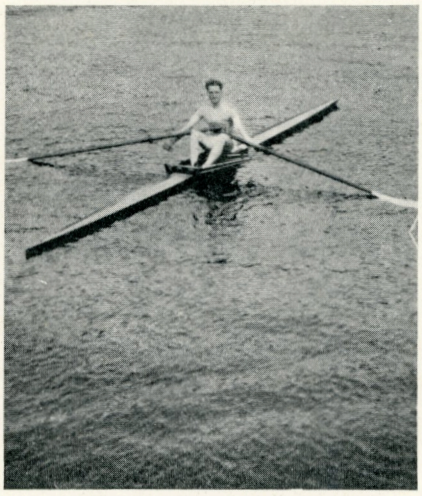

ODD HERSETH

SMELAND-LAGET AV 1922

herfor har den levet sit rike liv, og rækken blandt dem som iår ser tilbake på glade stunder i Roklubben under utøvelsen av en sund og prægtig sport, er lang. Og siden dannelsen av Østfold Kreds og Foldenfjordens Konkurransekreds har klubbene inden disse altid måttet regne med at Fredriksstad Roklub er en klub som driver sin sport rationelt, og det er at håbe at så altid vil være tilfælde.

Rosporten gir kun ved de få årlige stevner anledning for klubberne til at møtes, men utenom disse stevner og utenom træningen til konkurranse — der har også rosporten sin mission. Rundt om i skjærgården ved Hvaler og Hankø og på elver og i sjøer i det indre Østfold har Fredriksstadroerne banet sig frem i sine smekre båter, de har levet sit sunde idrætsliv, været glad i sin sport og glad i sin klub og vernet om den også i de år landets øvrige roere ikke har hørt noget fra dem. Men denne del av roerlivet det er et kapitel for sig selv. Måtte de kommende år føre med sig at vi oftere end hitindtil kan lægge til start også ved de årlige Landskaproninger.

Til Halvor Smelands minde

Halvor Smeland vil altid mindes i Fredriksstad Roklub. Hans brændende interesse for roning, hans energi i træningen, hans egenskaper som idrætsmand og kamerat vil altid stå som et lysende eksempel.

Fra året 1919 av, da han i Hankøsundet vandt den omstridte Marcus Halvorsens pokal til odel og eie, og til 1924 var han «racerlagets» stroke og drivende kraft. Tidlig på'n om våren, gjerne mens isen endnu drev i elven, samlet Smeland sine folk, som han hadde været på jagt efter hele vinteren. Det var folk han valgte efter grundig overveielse, han visste at med svæklinger kom man ingen vei, og at folk, som manglet vilje og energi og frem for alt moral var ubrukelige.

«De folk som skal sitte i mit lag, skal ihvertfald være så gode som mig selv, helst bedre,» sa Smeland. Det var store fordringer, men så blev også resultatene derefter. Halvor Smeland

betyr i mangt et gjennembrud for rosporten i Fredriksstad.

Det vilde her føre for vidt at gå nærmene ind på alle Smelands triumfer som roer; jeg vil her kun mindes hans sidste færd, hvorfra han ikke kom levende tilbake. Han omkom som bekjendt ved et ulykkestilfælde.

Til kredsskaproningen i Tønsberg 1924 begyndte vi træningen efter gammel opskrift tidlig om våren. Laget bestod av J. Kihle, Joh. Dahl, S. Halvorsen og H. Smeland. Det var ikke meget liv i klubben det året. Vi var næsten det eneste lag på vandet. I regelen hadde vi kun «en gut» til styrmand, og det var bare Oxaal og Herseth som ikke svigtet os. Konkurransen om båter og årer var ikke stor, hele båthuset stod til vor disposition. Kaproningen skulde foregå i Tønsberg 29. juni og kl. 7½ om morgenen forlot vi Fredriksstad med D/S «Denofa II». Vi var anmeldt både i utrigger og indrigger. Indrigger stolte vi på at få lånt i Tønsberg.

Det var pent veir over fjorden; men vinden frisknet ut over dagen og endte med storm, inden dagen var slut.

Det første løp var junior-indrigger. Tønsberg Roklub stillet en gammel, efter sigende utrangert, øvelsesbåt til vor disposition, og med denne la vi da i vei.

Haldens Roklub tok straks ledelsen og vi blev sidst. «Svinet» var tungt at få i sving, og bow-

riggeren rok i starten, men slang igjennem racet uten at falde av.

Gjentagne ganger kom vi op på siden av Halden, som hver gang spurtet ifra os, og ingen kunde, før like ved mål, si hvem som vilde seire. Vi rodde med et kort slag da sleider og stembret passet dårlig sammen, men ved at sætte op et voldsomt tempo lykkedes det Smeland at skaffe os det nødvendige forsprang.

Efter denne ildprøve følte vi os nokså sikker på utriggeren; men Smeland, som altid hadde lampefeber før start, vilde ut i utriggeren og øve starter. Det var ikke tale om andet, blod og organer måtte være i virksomhet fra første stund. Like før start var han fyr og flamme. «Vi hiver sweaterne over bord, så båten ikke blir for tung,» sa han.

Det blev det jo ikke noget av, den besindige Halvorsen sat treer og protesterte, efter seiren i indriggeren hadde vi intet at frygte. Det viste sig da også, at vi ledet løpet fra start til mål og seiret med 150 m. forsprang.

For Smeland var disse seire resultatet av årelangt målbevisst arbeide.

Han hadde fåt sveiset sammen et lag som var kapabelt til noget av hvert, det var meldt til landskaproningen og utsigterne til seier var lyse. Da kom ulykken og gjorde ende på det hele.

Måtte hans minde altid leve blandt os.

En som var med.

JUBILÆUMSÅRET 1927

I lovene står det, at generalforsamlingen skal avholdes om våren.

Når høsten er inde, sovner gjerne klubben blidelig ind, enkelte energiske møter nok frem og trodser kulden; men tilslut er det øde og stille i båthuset, «luftikussen» stænges og klubben ligger i dvale til næste vår.

Høsten 1926 gik det anderledes. År 1927 var jo klubben 50 år gammel — landets ældste roklub — vi måtte forberede os på en værdig ihukommelse av dagen.

Av Norges Roforbund blev vi overlatt at arrangere årets landskaproning, et festskrift skulde vi trykke, og ikke at forglemme, så gjaldt det at hævde klubbens tradition på en nogenlunde værdig måte i jubilæumsåret.

Vi lot derfor lovene sove og berammet generalforsamlingen til 12. september 1926.

Her valgtes nyt styre bestående av:

Egil Blakstad, formand.
Alf Brønlund, viceformand.
John Dahl, sekretær.
Sverre Halvorsen, materialchef.
Sigurd Istre, rochef.

Der nedsattes en række komiteer, som skulde ordne med de forskjellige spørsmål i anledning av jubilæet.

De vigtigste av disse var:

FINANSKOMITE:	C. Oxaal.
	T. Helland.
REGATTAKOMITE:	E. Blakstad.
	R. Koren.
FESTKOMITE:	A. Brønlund.
	R. Herseth.

Videre påtok A. Brønlund og R. Koren sig at redigere en jubilæumsberetning.

Det vilde være en stor overdrivelse at si, at komiteene arbeidet hårdt i løpet av vinteren. De fleste tænkte som så, at året er langt, og vi har god tid.

Det lykkedes dog at få avholdt et par mindre fester, samt et karneval i løpet av vinteren. Indtægten var indpå kr. 1000.—, og støttet klubbens kasse godt. I de forløpne 50 år har denne altid været så temmelig slunken.

Først ut på vårparten, da de aktive roere, som i rigtig forståelse av situationens alvor, tok fat på træningen, medens isflakene endnu fløt på elven, kom der liv i «komiteene». Det var da særlig regattakomiteen og festkomiteen, som tok tørn — «formandskapet» som Koren uttrykte sig, fordi medlemmene av disse to komiteer alle var forhenværende formænd av klubben.

Til en begyndelse så alt temmelig floket ut. For det første var det ikke på det rene om Hankø bad vilde få øl- og vinret. Denne sak blev gjentagne ganger behandlet i Onsøy herredstyre, men resultatet var hver gang, at øl- og vinret blev negtet.

«LANGEMAND» I DRAMMEN 1926

Norges Roforbund i Oslo begyndte så småt at bli utålmodig, det syntes at alt så litt broket ut. Dette fik vi vite av disp. Eskild Jensen, som vi hadde en konferanse med i Fredriksstad.

Da det ikke syntes at skulle bli nogen løsning med hensyn til øl- og vinretten på Hankø bad, blev vi enige om, at denne ikke vilde bli git, og vi traf derfor foranstaltninger til at greie os på anden måte.

Ved fastsættelsen av dagen for kaproningen viste det sig, at det vanskelig kunne bli tale om andre dager end 2. og 3. eller 9. og 10. juli. Alle disse dager var optat av Fredriksstad Seilforening, som arrangerte årets kapseilaser netop i denne uke.

Ved velvillig imøtekommenhet av formanden i Fredriksstad Seilforening, konsul Høy, og sekretæren i K. N. S., kaptein Jespersen, fik vi overlat lørdag og søndag 2. og 3. juli til avholdelse av kaproningen, et tidspunkt, som Norges Roforbund også fandt at kunne akceptere.

I mai hadde Brønlund været i Oslo og konferert nærmere med Norges Roforbunds repræ-

sentanter angående programmet for kaproningen, og endelig den 19. mai var indbydelsene færdige.

Endel vanskeligheter voldte nødvendigheten av at ro uttagningsløp. Dette måtte til av hensyn til banen, som med sikkerhet kun tillater 4 båter at ro side om side.

Blandt vore aktive roere hersket der hele tiden et intenst liv. Der blev instruert hver aften, det gjaldt at få en brukbar juniorotter samt et letvegtslag istand.

Vor juniorfirer, som hadde påtat sig at ro både junior- og seniorløpet og muligvis også firer uten styrmand, greiet sig selv. Instruktøren kunde intet gjøre, hverken fra eller til. Det var lagets stroke, S. Halvorsen, som ledet lagets instruktion og træning.

Otteren blev sammensat av årets begynderlag og begynderlaget fra 1926.

De fire av året var helt «grønne», og endel uheld sinket træningen, så laget først kunde begynde at «ro sammen» uken før kredskaproningen i Drammen 26. juni. Letvegtslaget blev forfulgt av uheld fra først til sidst. Det gik i stykker to ganger, og da det tilslut hadde fåt sin endelige sammensætning og træningen var kommet så nogenlunde i gjænge, så kom eksersisen og tok toeren. Fra nu av rodde laget kun av og til i rigtig sammensætning, i regelen med reserver.

Ved kredskaproningen i Drammen den 26. juni vandt vi juniorfirer, tiltrods for de store ord der gik om Sandefjord Roklubs mesterskapslag. Otte-

ren greiet vi også; men begynderfirer gik «skit», den tapte vi, likeledes faldt vort ferske letvegtslag helt igjennem ved siden av Tønsbergs seiersvandte karer.

Sidste uken før landskaproningen arbeidet «formandskapet» under høitryk. Indbydelser blev utsendt, der blev ordnet med indkvarteringen, med seksaen — heldigvis fik omsider Hankø bad øl- og vinret — og fremfor alt med banen.

Hvad indkvarteringen angår så blev der oprettet et regattakontor, hvis chef blev R. Thorstensen. «Formandskapet» hadde fundet ut, at «Torsten» også skulde ha sin job og smuglet listig regattakontoret over på hans skuldre.

Banens startmerker blev kontrollert og ved Fredriksstad Tømmerdirektions imøtekommenhet fik vi ordnet starten på en helt ut ideel måte.

Ved tidligere kaproninger har der altid været startet fra opankrede snekker nord i sundet.

Dette er greit nok, når der kun er tale om 2, høiden 3 båter, blir det flere er det et høist usikkert arrangement, for ikke at tale om, at starteren får en vanskelig job.

For det første er det temmelig dypt, der hvor starten foregår, dernæst gjør strøm og vind det vanskelig at holde båtene på like linje.

Fredriksstad Tømmerdirektion rigget istand en 60 m. lang lænsevange som blev fæstet i land og forankret ute i sundet. På vangen kunde starten arrangeres som fra land.

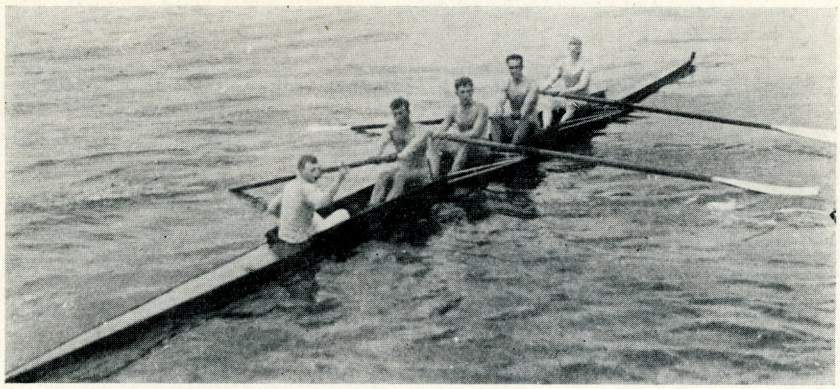

KREDSMESTER; NORGESMESTER I JUNIOR OG SENIOR 1927

J. DAHL J. S. JOHANNESEN S. HANNESTAD S. HALVORSEN STROKE
F. RUD, COX

«LANGEMAND» HANKØ

K. F. HAUGE L. GALLEFOSS O. BILLET
S. STRAND E. SØRLIE-PEHRSEN H. W. HALVORSEN J. SIMONSEN
SIG. ISTRE, STROKE T. HELLAND, COX

Det nødvendige antal motorbåter blev stillet til disposition av godseier M. S. Sørensen, av direktør Berrum samt av disponent Andersen.

Selve regattaen blev stort set meget vellykket. Indkvarteringen knirket jo litt, men når tas hensyn til det store indryk av fremmede til Hankø bad, både av roere og seilere i de dager, så må det heller undre os at det gik så fint og smertefrit som det gjorde.

Hvad selve roningen angår, så blev denne helt præcist avviklet. Det viste sig at 20 min. mellem hver båt var fuldt tilstrækkelig.

Banen kunde ha været bedre merket, men noget uheld indtrådte ikke.

I Hankøsundet er der altid under kaproninger en hærskares mangfoldighet av motorbåter, og da farvandet er trangt, gjør disse ofte megen ugagn. Opsynsbåtene hadde sin fulde hyre, men løste sin opgave til alles tilfredshet.

Fredriksstad Roklub hadde en stor dag.

Vort juniorfirerlag: I. Dahl, J. S. Johannesen, S. Hannestad, S. Halvorsen (stroke), F. Rud (cox) seiret overlegent både i junior og senior utrigger, og fik det ærefulde hverv at repræsentere Norge i Nordisk mesterskap i Kjøbenhavn 17. juli.

Junior-otteren: K. F. Hauge, L. Gallefoss, O. Billet, S. Strand, E. Sørlie-Pehrsen, H. W. Halvorsen, J. Simonsen, Sig. Istre (stroke) og T. Helland (cox), blev nr. 2, like efter Christiania Roklubs otter.

Letvegtsfireren: R. Halvorsen, O. Ambjørnsen, K. F. Hauge, A. S. Iversen (stroke), T. Helland (cox), greiet som ventet ikke at hævde sig overfor Tønsberg og studentene.

Som kampdommere fungerte Arkitekt O. Sverre og grosserer A. Corneliussen. Starter var H. Klem.

Den 10. juli deltok vi i Sandefjord Roklubs kaproning i anledning av klubbens 15-års jubilæum. Vi seiret her knepent i utrigget firer over Sandefjord, som var blit mester i firerindrigger junior og senior.

I otteren måtte vi nøie os med andenpladsen efter Christiania.

Efter Sandefjordsturen reiste vore gutter til Kjøbenhavn for at delta i Nordisk mesterskap den 16. og 17. juli.

Det står ikke til at negte, at vi hadde et svakt håb om at «nype» Waxholm.

Så heldige var vi ikke; men vort lag besatte andenpladsen i Nordisk-, og tredjepladsen i Danmark-løpet efter tyskerne og Waxholm.

Foruten disse to seniorløp deltok vi i løpet om Kniplebro, hvor vi påny slog alle vore norske og nordiske konkurrenter, og overbevisende godtgjorde, at vi hadde Skandinaviens bedste juniorlag.

Efter Kjøbenhavnerturen er det ikke meget at si om jubilæumsåret. Roningen fortsatte utover høsten med konkurranse om bægeret for længst utrodd distance. Dette tilfaldt iår Lars Gallefoss.

Sæsongen avsluttedes med den traditionelle høstkaproning.

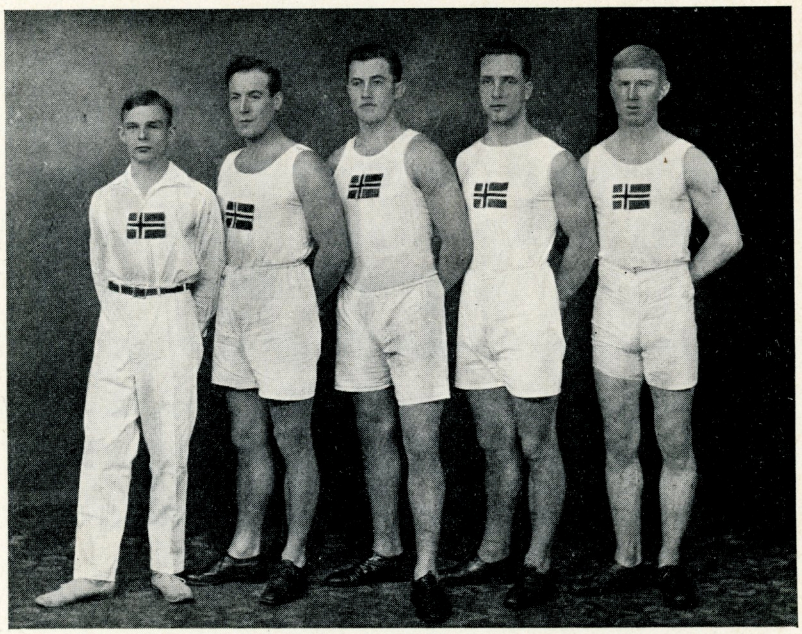

NORGESMESTER FOR 1927 I JUNIOR OG SENIOR FIRER UTRIGGER MED STYRMAND

F. RUD, COX S. HALVORSEN, STROKE S. HANNESTAD
J. S. JOHANNESEN J. DAHL

ROERINDRINGER FRA 1897 OG UTOVER

I klubbens direktionsprotokol for 1897 står det følgende:

«På grund av fåtallig møte besluttedes den til den 11. mai 1897 averterede ordinære generalforsamling utsat i 14 dager til 25. mai. Man enedes om, at de tilstedeværende skulde søke hvervet flere nye medlemmer o. s. v.»

Under denne «hvervning» blev der samlet et lag blandt de unge kontorister (mæglerclerker) på byens skibsmæglerkontorer, dette lag fik derfor også navnet «Mæglerlaget».

Dette lag, som nedskriveren herav hadde den glæde at tilhøre, begyndte så roningen våren 1897, under ledelse av den kyndige gamle roveteran, godseier M. S. Sørensen, Kråkerøy.

Herr Sørensen, som blandt os roere populært kun het «M. S.», var en festlig instruktør, men førte et strengt regimente. Når han hadde sat sig vel tilrette ved roret og kommandert «klar», følte vi alle «stundens alvor»; det var, som hadde vi et tordenveir hængende over os og kunde vente lynnedslag, nårsomhelst og på hvemsomhelst.

Vi rodde som oftest ned Vesterelven til Floa, og instruktionen var stadig spækket med engelske utryk (gjengangere fra herr «M. S.» roerliv i London), som: «Turn on the spot,» frit oversat «snu på flekken», eller når årebladene skar for dypt,

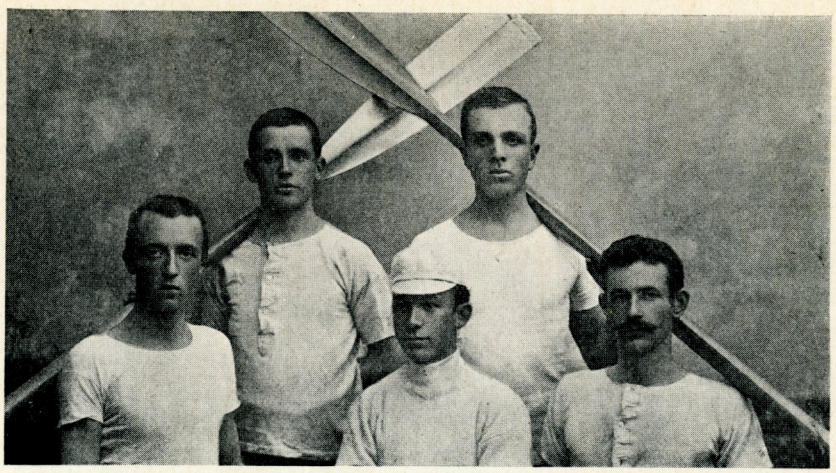

«MÆGLERLAGET»

da klang det skarpt agtenfra: «Only cover the blue,» o. s. v.

Men var end «Skimaningen» aldrig så fæl, så kom dog feststundene når vi hadde hvilepauser nede på Floa, da fortalte «M. S.» om det herlige roerliv på Themsen, om nordmændenes avholdte instruktør i London Waldemar Bergh, om racene han hadde deltat i, især da om «The anglo scandinavian coffeepot race», hvor det skandinaviske lag hadde seiret overlegent.

Ja, festlig var det nu allikevel trods al det skrub vi fik, og mangen gang sat vi på gulvet i kontoret og rodde for at træne os til aftenens rotur. Det var især «the small part of the back» eller på norsk korsryggen, som vi hadde vanskeligheter med. Nu det gik da fremover med roningen, og vi så altid hen til den tid, da vi kunde føre en elegant åre, hvortil «M. S.» intet skulde ha at bemerke.

«Mæglerlaget» undgik heller ikke den skjæbne, der som regel rammer næsten ethvert rolag, det

skiftet ofte mandskap, trods det — og skjønt alle var unge av år — våget laget sig dog til at delta i den indenlandske kaproning i Holtekilen 20. august 1899. Det bør bemerkes at «bowen» visstnok kun hadde sittet i baaten i 14 dager.

Vi tapte; men så hadde vi også værdige motstandere, det var brunstekte, kraftige «Ormsundere», staute «Drammensere» samt det frygtede «Hannibal Fegths lag». Det heter jo så at det er av sine egne man skal ha det; men så ikke hos os, ti i klubbens protokol står det meget galant om os følgende:

«Laget præsterte en meget pen roning og kom ind som nr. 3 av fire startende båter, hvilket var udmerket godt gjort efter den korte tid det hadde hat til øvelse og træning.»

Så hadde da Fredriksstad Roklub efter sin første mindeværdige seier i Holtekilen for mange år siden atter vist sine lyseblå farver på arenaen. Visstnok tapte vi; men vi tør nok si med ære.

La mig tilslut gi vor herlige rosport min varmeste hyldest; en sport som utvikler hver sene og muskelbundt fra tåspids til isse og ytterste fingertup, en sport som kan dyrkes i de herligste omgivelser og i «støvfrit lokale», en sport som fremfor nogen skaper samhold og disciplin, ja som simpelthen ikke kan utøves uten.

Må Fredriksstad Roklub vokse sig stor og sterk og stadig flette nye laurbær i sin seierskrans, sin lyseblå farve til ære. EN GAMMEL STROKE.

TURRONING I FREDRIKSSTAD

At ro lærte jeg i Tyskland, og da jeg efter krigens utbrud i 1914 kom tilbake til fædrenebyen, så meldte jeg mig straks som aktiv roer.

Vi hadde ikke rare greiene dengangen. Båthuset var lavt og trangt, og lå væg i væg med den gamle kulsiloen til Apenes. Engang hadde det strålet i klubbens lyseblå farve; men nu var det utvendig og indvendig bedækket med sot. For at få båtene på vandet hadde vi «vippa». Det var en mindst 30′ lang tømmerstok, som vi hadde lagret op, så den kunde svinges om en vertikal tap. Når båtene skulde på vandet, blev de hængt op i en galge i den ene ende av stokken og så svunget ut på elven. Systemet var ikke særlig «bekvemt», men vi hadde ingen anden måte at få ut båtene på. Båter var der nok av; det var «Flaska» og «Fløndra», «W. B.» og «19», samt ikke at forglemme gamle «Gaiety» med sine faste sæter; de var imidlertid alle mer eller mindre ubrukbare, og det var udelukkende racebåter. Klubben eiet dengang ingen turroningsbåt.

Det var i 1915 at klubbens «smukke» formand, arkitekt Otto L. Scheen — Otto — for alvor gik igang med at skaffe tilveie øvelses- og turroningsbåter. Der blev skrevet til landets forskjellige klubber og forespurt, om de hadde en eller anden gammel utrangert «half-out» at sælge os; og Norske Studenters Roklub tilbød os en sådan for kr. 180. —.

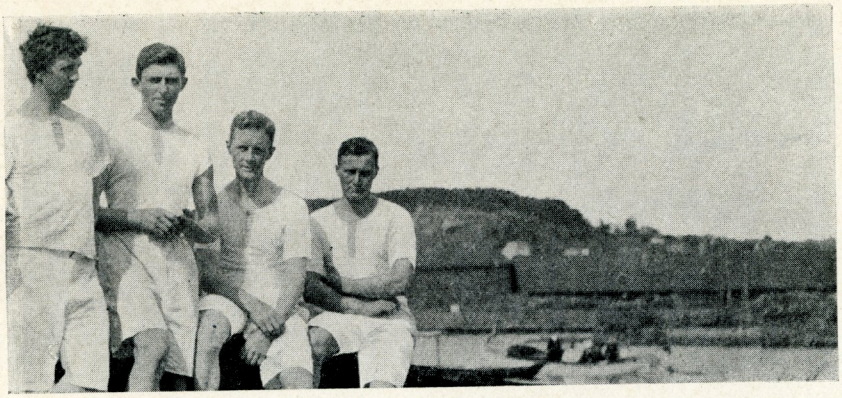

E. Blakstad Otto L. Scheen Petter Møller Rolf Koren
Turroere av 1915

Formanden og klubbens mest erfarne roer R. Koren reiste til Oslo for at besigtige båten; og fandt den udmerket.

«Jeg krabba under hele båten,» sa Koren, da han kom tilbake, «det måtte jo være en feil på'n, når de kunde la denne gå så billig.»

Båten kom og blev døpt «Laers» grundet den forbindelse, som mentes at bestå mellem en turroningsbåt og en kaffekjel.

Men; *en* turroningsbåt er *ingen* turroningsbåt; vi måtte ha en til. Så blev gamle «Gaiety» ombygget og forsynet med rullesæter, og klubben hadde dermed to brukbare tur- og øvelsesbåter.

En søndag i begyndelsen av mai 1915 skulde den første langtur gå av stabelen. Det var meningen at ro til Visterflo.

«Laers» hadde været på vandet mange ganger, men «Gaiety» blev akkurat færdig til den store dag. «Laers» drog først avsted og «Gaiety» som efter formandens dom «var noget kilen» skulde bemandes

med klubbens mere fremragende roere. Da båten kom på vandet, lækket den som et sold, det var nok mange år siden gamle «Gaiety» hadde været på vandet.

«Coxen får ta med sig en svamp,» sa Otto og beroliget av dette la vi i vei. Det blev en bedrøvelig tur. I rojournalen står notert: «brukte svamp og cigarkasse; sank ved jernbanebryggen, utrod distance 3 km.».

Det var min første langtur i Fredriksstad Roklub.

Samme år i juni gik den første virkelige langtur av stabelen. «Laers» og «Gaiety» rodde en søndag ut til Skjærhalden.

Vi hadde et herlig veir underveis, og opdaget at skjærgården utenfor Fredriksstad er det herligste roterræng nogen kan ønske sig.

Til daglig må vi ro på elven, men til turer har vi Hvaler i syd og Hankø i vest.

Denne første turen til Skjærhalden lærte os imidlertid, at det gjælder at bruke omtanke og at uerfarne ikke uten videre bør gi sig i vei.

Mellem fastlandet i nord, Kråkerøy og Kjøkøen i vest; Kirkeøen i syd og Singleøen i øst har vi et stort bassin.

På dette kan man aldrig færdes med sikkerhet i halv-utriggere, veiret kan naturligvis være så fint; men man gjør rettest i at være forsigtig. Frem kommer man dog altid. Ved at følge østre resp. vestre land av Kråkerøy, kan man altid styre slik,

GAMLE «GAIETY» BORN? «STILL GOING STRONG»

Hendes alder undrar sig vor kontrol; hun kom til os i 1877, hun har båret alle årgangene og set meget, som hun imidlertid tier med. Endnu er hun i fuld vigør, til glæde for alle viderekomne.

at man har læ. Den krans av holmer og skjær som her findes gjør terrænget til et eldorado for roere.

På hjemturen fra Skjærhalden hin mindeværdige første langtur var vi endnu ikke klar over alle disse ting. Vi tok ganske enkelt snareste vei fra nordpynten av Kirkeøen og ret over til Ramsøy.

Vi var kjække karer som ikke gjorde noget av litt sjøskvæt. Rigtignok rynket «klubbens finansminister» på næsen; men så sat han jo også cox, dybløt og frøs så tænderne hakket i munden på ham. Vi som sat ved årene sang «Thipparary» og rodde til den store guldmedalje, d. v. s. til båten sank og vi med nød og neppe fik karret os op på Ramsøy. «Laers» måtte snu og la sig slæpe av en motorbåt.

Vi kom slitne hjem den kvelden, men rikere på minder og med erfaringer som senere kom os til nytte!

Her i Fredriksstad har vi et roterræng til, som på sin måte er like så fint som Hvalerøerne og Hankø, kanske finere; men som desværre er litet kjendt. Det tør hænde at dette terræng i fremtiden vil få stor betydning for rosporten i Østfold.

Et blik på kartet over Glommen viser at elven et stykke nord for Sarpsborg deler sig i to grener. Den vestligste av disse falder ut i et langt, smalt vand, som heter Mingevandet; der igjen over et litet stryk «Trosken» står i forbindelse med Isnæsfjorden og Bjørnstadfjorden. Disse to små indsjøer har sit avløp gjennem Aagaardselven til Visterflo, som dels igjen står i forbindelse med Glommen gjennem Rolvsøysund, dels gjennem Skinnerflo og Seutelven, som forener sig med Glommens vestre løp ved Græsvik (ved Fredrikstad).

Visterflo, Isnæsfjorden og Bjørnstadfjorden med Mingevandet fører gjennem de vakreste egne av Østfold. Her kan det aldrig bli tale om storm og uveir, det er et ideelt farvand for utriggerroning.

Det hadde længe været på tale at foreta en rotur i disse egne; men det var blit med snakket. Vistnok hadde vi rodd rundt Rolvsøy nogen ganger, men længere var vi ikke kommet.

Endelig i juli 1917 fik vi ordnet os til en 2 dages tur. Det var Koren og Helge og Otto og jeg med Becker-Knækkerbein som cox.

Vi rodde op Seutelven over Skinnerflo til Visterflo til et sted som heter Eidet. Her leiet vi hest og

ÆRESMEDLEMMET, FORMANDEN, FORH. ROCHEFEN, INSTRUKTØREN INDPISKEREN, POPULÆRT «BLAKKEN», PRIVATBILLEDE

vogn og kjørte båten over til Isnæsfjorden; Aagaardselven er nemlig ikke farbar, og ved Eidet er det, som navnet allerede sier, ganske smalt; ca. 3 km.

Fra Eidet rodde vi op Isnæsfjorden og Mingevandet til Næs lænse, hvor vi overnattet hos bestyreren, inspektør Onstad. Næste dag rodde vi op forbi Valdisholmen, med rester efter Mindre-Alfs befæstninger, og derfra op til Vamma kraftstation, som vi naturligvis inspicerte grundig. Dette var turens endepunkt, hjem igjen gik det på dagen.

I skjærgaarden har roeren at kjæmpe med strøm og vind, på elven har han i regelen kun strømmen. Herav kommer det vel, at den ting at styre en robåt i strømmen her i Fredriksstad har utviklet sig til noget av en videnskap.

Det gjælder at «balbere» d. v. s. at barbere, styre så nær land, at strømmen blir mindst mulig generende.

Otto forstod den kunst «at balbere» og coxen, den arme Becker-knækkerbein, fik gå forfærdelig

Starten til Sverige

igjennem. På en tur er det jo coxen som skal være syndebukken, og på denne turen fik han skylden for alt. Det gjælder at «ta strømmen i de store svinger» belærte Otto; men altid blev «svingen» enten for kort eller for lang, og hvordan den arme cox end styrte, og hvordan han «balberte», altid var han «midt i strømmen». Arme Becker-knækkerbein, «den turen til Vamma, den hadde du bare skam a».

På denne tid var turroningen kommet godt i sving her i Fredriksstad. Hver søndag, når veiret var rimelig, gik veien ut i skjærgården eller op i landet; og «roterrænget» blev mere og mere kjendt, og klubbens medlemmer indså turroningens store betydning. Nogen rigtig «stortur» hadde vi dog ikke git os ikast med.

Det var vel i 1917, såvidt jeg husker, at vi i Fredriksstad Roklub tilfældigvis stiftet bekjendtskap med langturroerklubben «Viking».

Jeg ber nu læseren, ikke at ta mig til indtægt for denne art turroning. Her i Fredriksstad har vi

Op forbi fossen

aldrig smid planer, om at ro til Indien eller Nordpolen; men vi hadde dog spekulert på en 14 dages eller 3 ukers tur, og jeg tror at ovennævnte bekjendtskap satte fart i planene.

Jeg tror, som sagt, at det var i 1917, jeg kom en dag ned i båthuset, og der får jeg se en fremmed båt med dansk flag.

I båten sat der en mand med et umådelig langt skjæg, samt en mand til. Jeg hilste på disse karene, men vi hadde ikke vekslet mange ordene, før jeg fik øie på en lang senet krabat, som kom farende like på mig. Han præsenterte sig som «Bullerup» eller noget i den retning.

Det var Ventegodt, den kjendte danske langturroer. Han var dengang på vei fra Kjøbenhavn, og om jeg ikke tar feil til Nordkap.

Vi snakket endel med guttene, hjalp dem til rette, sa adjø, og ristet på hodet.

Som jeg nævnte, vi blev bibragt litt ærgjerrighet i retning av lange turer, og i 1919 blev planene til

virkelighet. Turen blev foretat i en dobbeltsculler og gik fra Fredriksstad til Fredrikshald op gjennem Tistedalen og indre Østfold over til Sverige og gjennem Dalslandskanalen ned i Vännern. Herfra gik turen forbi Söffle til Arvika. Hjemturen gik over en række indsjøer i Värmland og Dalsland, gjennem Stora Lee og over i Ømarksjøen til Ørje. Fra Ørje over land til Glommen og så ned til Fredriksstad. Hele turen var på ca. 600 km. og varet i 3 uker, strabasiøs, men rik på eventyr og oplevelser.

Med Fredriksstad som utgangspunkt har man en glimrende anledning til turroning; og det er kun beklagelig, at dette endnu ikke er gåt op for vore roere. En stamme interesserte turroere er av den største betydning for en klub, og det har altid været Fredriksstad Roklubs ulykke, at man ikke har indset dette.

Når engang forståelsen av vort glimrende indlandsterræng dæmrer, kan vi vente os ny opblomstring av rosporten i Østfold.

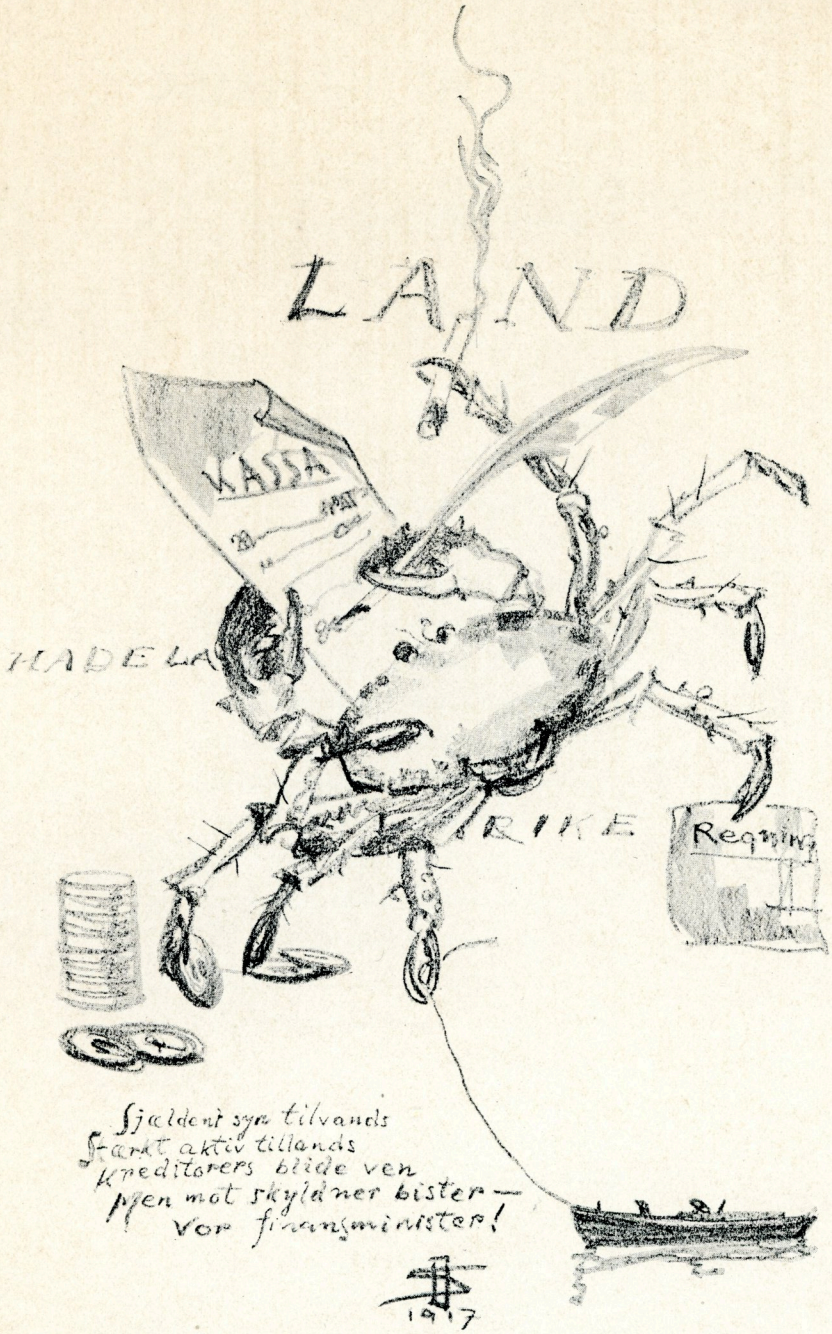

Ikke alle passer for alt, nogen ror og nogen coxer. Ikke alt passer for alle; det er bare få, som er nyttige både i båten og iland.

Sjeldnest av alle er de, som fører rosporten frem fortrinsvis på landjorden. Et sådant sjeldent og værdifuldt eksemplar er vor finansminister. Det går ca. 100 almindelige kasserere på den mand som i alle trængselsår forvaltet klubbens manglende midler med åpne øine og lukket hånd.

Vor finansminister til ære er dette skilderi forfærdiget.

AKTIVE MEDLEMMER

Ambjørnsen, Ole.
Andersen, John, sersjant.
Augensen, Sebastian, kasserer.
Billet, O.
Bjønnes, H., barber.
Blakstad, Egil, ingeniør.
Brynhildsen, Carl, bygmester.
Brønlund, Alf, kontorchef.
Colin, Fin.
Dahl, John.
Engebretsen, Sverre.
Gallefoss, Lars, kontorist.
Grimstad, Gunnar.
Halvorsen, Sverre, murmester.
Halvorsen, Hans, elektriker.
Halvorsen, Roll.
Hanssen, Harald, kjøbmand.
Hansson, Sverre, urmaker.
Hannestad, S., gaardbruker.
Hauge, Kristian, elektriker.
Helland, Tore, bokholder.
Hermansen, Haakon, handelsreisende.
Istre, Sigurd, korrespondent.
Iversen, Agnar.
Jacobsen, Cato.
Jensen, Jens.
Johannesen, Birger.
Johannesen, Johan S., kjøbmand.
Johansen, Harald, ingeniør.
Karlsen, Edvard.
Kihle, Jacob, disponent.
Kiær, Hans Th., dipl.ingeniør.
Koren, Rolf, avdelingschef.
Lund, Reidar, disponent.
Løkkevik, Rolf, lærer.
Mathisen, Birger.
Mortvedt, Ole.
Olafsen, Øivind, ekspeditør.
Oxaal, C., kaptein.
Raad, Odin.
Pehrsen, E. Sørlie, bokholder.

Pedersen, Eivind.
Richvoldsen, Reidar.
Simonsen, Johan F., kjøbmand.
Stingel, Fritz, konditor.
Sørensen, Nils.

PASSIVE MEDLEMMER

Arntzen, Joh., doktor.
Andersen, H. A., konsul.
Andersen, Marcel, kontorchef.
Aas, Bjarne, ingeniør.
Backa, Carl, bankkasserer.
Bertelsen, Kjell.
Bertelsen, Reidar.
Blakstad, W., direktør.
Blikstad, O., apoteker.
Blom, Joh. Chr., disponent.
Brandstorp, W., ingeniør.
Brenna, H. R., kjøbmand.
Brønlund, Einar, kontorchef.
Capjon, Søren Thv., konsul.
Dahl, Otto B., advokat.
Edén, Bredo.
Hafslund, H. R., apoteker.
Hagelund, A., kjøbmand.
Hansen, Leif Willoch, bokholder.
Herseth, Ragnvald, disponent.
Hønstvet, Arne, ingeniør.
Høy, Oluf, konsul.
Høyer, Fredrik, kjøbmand.
Jacobsen, Jens.
Jensen, Ingvald.
Johansen, Ivar.
Johannesen, Ole, disponent.
Jølstad, Fin, bundtmaker.
Karlsen, Odd.
Kiær, Elias C., grosserer.
Kruge, Thf., postfuldmægtig.
Lund, Rolf, disponent.
Melsom, Lauritz.
Mørch, Hjalmar, grosserer.

Mutmann, Rudolph, ing. kem.
Neegaard, T., ingeniør.
Nilsen, P. Wichstrøm, guldsmed.
Nusbaum, direktør.
Olsen, H. J., disponent.
Olsen, Anton, bokhandler.
Olsen, O. M., befragter.
Plünecke, R., bokholder.
Scheen, Otto L., arkitekt.
Schübeler, Gregers, disponent.
Stangeby, Arne, kontorchef.
Strand, Andr., kjøbmand.
Stousland, A., havnefoged.
Sørensen, M. S., godseier.
Sørensen, Fin, kjøbmand.
Sørensen, R. Schive, disponent.
Torjusen, Jan, bankchef.
Thorstensen, Reidar, kontorchef.
Vegard, K. N., direktør.
Wessmann, Otto, guldsmed.
Wiese, Ths. Angel, direktør.

REDAKTIONSKOMITE

Egil Blakstad

Alf Brønlund

Rolf Koren

Otto L. Scheen

Det eneste vi er ræd for